


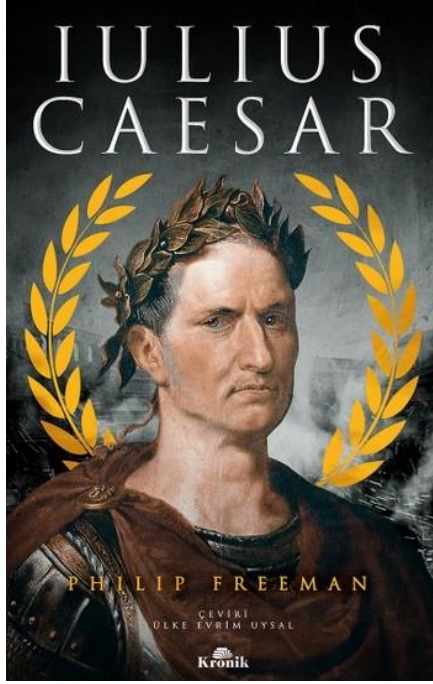
Freeman Philip, *Iulius Caesar*, çev. Ülke Evrim Uysal  
(İstanbul: Kronik Yayınları, 2019), 397 s.

Hazırlayan

 RUKİYE ÖZTÜRK<sup>a</sup>

Geliş Tarihi: 16.01.2020 | Kabul Tarihi: 24.01.2020

Tarihin en önemli kişiliklerinden biri olan Romalı ünlü devlet adamı Gaius Iulius Caesar'ın yaşamöyküsünü ayrıntılarıyla anlatan bu kitap, on beş bölümden oluşmaktadır. Önsöz ve Zaman dizinin ardından "Rubicon Kıyılarında" başlıklı bir giriş ile Caesar zamanında Roma dünyası ve Galya'yı gösteren iki harita yer almaktadır. Kitabın sonunda ise "Caesar ve Cato Valley Forge'da" başlıklı bir Sonsöz, Kaynakça ve Dizin bulunmaktadır.



Biyografiyi oluşturan on beş bölümün kabaca üç ana bölüme ayrıldığı söylenebilir:

Caesar'ın erken yaşamı, Galya'daki faaliyetleri ve nihai güce yükselmesiyle sona eren iç savaşlar.

<sup>a</sup> Ankara Üniversitesi, DTCF, Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri Bölümü  
ozturkr@ankara.edu.tr

Bu on beş bölüme daha ayrıntılı bakacak olursak; Caesar'ın ilk yıllarının anlatıldığı birinci bölüm onun doğumu ve ailesinin tanıtılması ile başlar. Cumhuriyet dönemi toplum yapısı, dini yapı, aile yapısı, eğitim, Caesar dolayısıyla kısaca tanıtıldıktan sonra, Roma'da daha önce görülmemiş bir kargaşa dönemine denk gelen Caesar'ın gençlik yıllarına ve bu yıllardaki siyasi olaylara geçilir. Caesar'ın Sulla'ya ilk meydan okuması daha sonra daha iyi bir şekilde göreceğimiz kişiliği hakkında ilk ipucunu verir. Ardından değinilen konular şöyledir: Genç Caesar'ın ilk askeri başarıları, (*corona civica* ile ödüllendirilmesi), ilk mahkeme savunmaları, Roma siyasetinde yükseldiğinin belirgin bir göstergesi olan *pontifex* seçilmesi.

İkinci bölümde Caesar, artık "iktidara giden yol" dadır. *Cursus Honorum*'da aldığı görevler sıralanır. Üçüncü bölüm, Catilina tertibi ile Caesar'ın İspanya'daki faaliyetlerine, dördüncü bölüm, Caesar'ın *consul* seçilmesi (M.Ö.59 yılı) ve *consul*luğu sırasında olan olaylara odaklanır.

Kitabın belki de en canlı anlatımlarının yer aldığı beşinci bölüm Galya halkları ile ilgilidir. Galya coğrafyası tanıtıldıktan sonra, Caesar'a orada askeri başarılar getiren Roma'nın askeri gücüne değinilir, Caesar'ın ilk askeri başarısı olan Helvetlerle mücadele, Cermenlerle mücadele ve o dönemde Roma'nın en çok korktuğu düşmanları olan bu iki halka karşı Caesar'ın iki büyük zafer kazanması anlatılır. Altıncı bölümde Galya'daki mücadeleler devam eder. Belglar ve Illyricum'a geçip denizci Venetlere boyun eğdirmesi üzerinde durulur.

Yedinci bölüm, Caesar'ın Britanya'da elde ettiği zaferlerle ilgilidir. Caesar'ın Britanya'daki ilk istilasını iyi planlanmamıştır, gemiler ve hazırlıklar yetersizdir. Donanmanın dörtte biri kaybedilir. Yine de barış yapılır. Buna rağmen Roma'da Cato'nun Caesar'a karşı yürüttüğü muhalefet ve Caesar'ı suçlamalarından bahsedilir.

Sekizinci bölüm küçük Galya kabilelerinin bağımsızlık mücadelesi ile başlar. Caesar, Galya'da onlarla uğraşırken, Crassus'un ölümüyle Roma'da *triumvirliğin* aniden sona ermesiyle

Pompeius'un artan gücünden rahatsız olması vurgulandıktan sonra, Arvernler'e mensup Vercingetorix'in binlerce başına buyruk ve vahşi Kelt savaşçısını toplayarak eş güdümlü bir askeri kuvvete dönüştürmesi, Caesar'ın zekice bir planla onu yenmesi ve esir etmesi anlatılır.

Sekiz uzun yıl süren Galya savaşlarının olumlu ve olumsuz yönleriyle ilgili kısa bir değerlendirmeye açılan dokuzuncu bölümden itibaren iç savaş anlatılmaya başlanır. Bu bölümde Caesar-Pompeius arasındaki iç savaşı hazırlayan nedenler üzerinde durulur.

Onuncu bölüm, Caesar'ın Rubicon'u geçerek Adriyatik kıyısı boyunca Roma'ya ilerlemesi, o sırada Pompeius'un ondan önce Brundisium'a ulaşması ve donanmasını Yunanistan'a ulaştırması üzerine Caesar'ın İber yarımadasına giderek, orada bulunan Pompeius'un kıdemli ordularına darbe indirmek istemesi ve bu isteğini gerçekleştirmesi anlatılır. Bu bölüm, iç savaşın başlangıcında Caesar'ın karşılaştığı sorunlar ve İ.Ö. 48 yılının son aylarında Roma'daki taraftarlarının onu diktatörlük makamına getirdiklerinin haberini almasıyla sonlanır.

On birinci bölümde, Caesar İtalya, Galya ve İspanya'da savaşırken, Pompeius'un Yunanistan'da muazzam büyüklükte uluslararası bir kuvvet toplaması, buna karşılık küçük bir orduya komuta eden Caesar'ın Pompeius'a saldırması, Caesar'ın ordusunun aldığı yaralar, Caesar'ın askerlerinin daha aza sayıda ve kötü şartlarda olmalarına rağmen inançlarını göstererek Pompeius'un askerleri üzerindeki psikolojik savaşı, Pharsalia'da iki ordunun savaşı, Caesar'ın savaşı kazanması, Pompeius'un İskenderiye'ye kaçışı ve öldürülüşü anlatılır.

On ikinci bölüm, Caesar'ın İskenderiye'ye gelişi, kentin tanıtılması, Kelopatra ile tanışması, İskenderiye'deki iç savaşa karışması, savaşın taraflar arasında gidip gelmesi ama sonunda Caesar'ın aylar süren şiddetli mücadelesinin ardından zafer kazanması, Kleopatra ile Nil'de bir ay süren bir geziye çıkması ve ondan bir oğlunun olması ana konularını kapsar.

On üçüncü bölüm, Caesar'ın İskenderiye'den ayrılmasıyla başlar. Mısır'da kaldığı sürede düşmanları güçlerini birleştirmesi (Afrika'da Cato, Scipio, Labienus güçlerini Numidia kralı Iuba'yla birleştirmişti) ve Caesar'a karşı Sicilya'da muazzam bir ordunun toplanması, bu sırada Roma'daki kargaşa, doğudaki eyaletlerin güvenliğini sağlaması (Filistin, Suriye ve Asia Minor), Roma'ya gelip Marcus Antonius'u siyasetten uzaklaştırması, kendi yokluğunda devlet işlerinin aksamaması için yaptığı düzenlemeler anlatılır. Bu bölümün son kısımları Afrika'daki düşmanlarını yenip Roma'ya dönmesi üzerinedir.

On dördüncü bölüm, Caesar'ın Galya, Mısır, Asia Minor ve Afrika'da kazandığı zaferler için törenler düzenlemesiyle başlar. Üç yıl süren iç savaşlardan sonra barışa duyulan özlem nedeniyle senatonun Caesar'a verdiği şerefler ve ödüller sıralanır. Ardından Kleopatra'nın Caeserion ile Roma'ya gelmesi ve bunun neden olduğu memnuniyetsizlik, Caesar'ın yaptığı reformlar, İspanya'da hala var olan Pompeius taraftarlarıyla yaptığı savaş (Munda'da) ve Pompeius'un öldürülmesi bu bölümün diğer konularıdır.

On beşinci ve son bölüm sonun başlangıcı üzerinedir. Bölümün başında Parthlarla yaptığı savaş anlatılır. Sonra krallık tartışmaları, Caesar'a kurulan komplonun hazırlıkları ve komlocular tanıtılır ve Caesar'ın öldürülmesiyle kitap sonlanır.

Bu tarihi biyografi, yazarın akıcı dili sayesinde kolaylıkla okunabilen bir kitap. Önsözde yazar, amacının Sezar'ı övmek veya onu yermek değil, sadece hikayesini olduğu gibi anlatmak olduğunu belirtir. Genel olarak biyografinin tarafsız bir yaklaşım sergilediği ve Sezar'ın hatalarını göz ardı etmediği ve takdire şayan yönlerini vurguladığı doğru olsada, yazarın konusu için biraz hayranlık duyduğu söylenebilir. Antik kaynaklara bol bol göndermede bulunan kitap, Iulius Caesar'ın yaşamı yanında dönemin Roma tarihi, yaşantısı ve kültürü ile ilgili de bilgi vermekte. Tarih yanında, Latin Dili ve Edebiyatı, Yunan Dili ve Edebiyatı gibi diğer eskiçağ disiplini meraklılarının da zevkle okuyacağını düşünmekteyim.